

STAN I RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM W 2010 ROKU

STAN I STRUKTURA LUDNOŚCI

W końcu 2010 r. liczba ludności województwa świętokrzyskiego wyniosła 1266,0 tys. osób, co odpowiadało podobnie, jak przed rokiem 3,3% populacji kraju. Dało to regionowi dopiero 13 lokatę w rankingu województw. Nadal obserwowano spadek liczby mieszkańców, na przestrzeni 12 miesięcy ubyło ich 4,1 tys., podczas gdy w 2009 r. – 2,7 tys., a w 2008 r. – 2,8 tys.

Podstawowymi zjawiskami społecznymi, które miały wpływ na zmiany w liczbie i strukturze ludności według wieku, płci, stanu cywilnego, czy też rozmieszczenia terytorialnego były: urodzenia, zgony i migracje.

Ludność zamieszkująca w 31 miastach stanowiła 45,0% ludności województwa (w Polsce przeciętnie 60,9%). Miasto Kielce - stolica Świętokrzyskiego grupowało 203,8 tys. osób, tj. podobnie, jak przed rokiem, 16,1% ogółu mieszkańców. Liczba Kielczan zmalała - w porównaniu z 2009 r. o 1031 osób (rok wcześniej – o 259 osób). Główne ośrodki miejskie województwa skupiały odpowiednio: Ostrowiec Świętokrzyski – 5,7% ogółu ludności, Starachowice – 4,1%, Skarżysko-Kamienna – 3,8% oraz Sandomierz – 1,9%. W trzech największych miastach liczących powyżej 50 tys. ludności zamieszkiwało łącznie 327,4 tys. osób, tj. ponad ¼ mieszkańców Świętokrzyskiego (25,9%).

Niski udział ośrodków miejskich cechował podregion sandomiersko-jędrzejowski, w tym szczególnie powiaty: kazimierski, pińczowski, włoszczowski oraz opatowski. Odrębnie należy traktować powiat kielecki, otaczający i silnie związany z miastem Kielce.

Na 1 km² powierzchni ogólnej województwa na koniec 2010 r. przypadało 108 osób. Wskaźnik ten charakteryzował się jednak znacznym zróżnicowaniem terytorialnym w województwie. Podregion kielecki był ponad dwukrotnie gęściej zaludniony niż sandomiersko-jędrzejowski (odpowiednio 154 osoby/km² wobec 74), do czego przyczyniło się m.in. m. Kielce, w którym wskaźnik wyniósł 1859 osób/km² (w 2009 r. 1868 osób/km²). Powiatami ziemskimi o dużej gęstości zaludnienia były skarżyski, ostrowiecki oraz starachowicki. Najmniejsze zagęszczenie wystąpiło w powiecie włoszczowskim (51 osób/km²).

Ludność w 2010 r. (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	W miastach w % ogółu ludności	Osoby na 1 km ² *	Kobiety na 100 mężczyzn
Województwo	1266014	616462	649552	45,0	108	105
<i>Podregiony:</i>						
Kielecki	774 119	374 585	399 534	55,8	154	107
<i>Powiaty:</i>						
kielecki	202753	100795	101958	6,6	90	101
konecki	82679	40606	42073	31,2	73	104
ostrowiecki	114025	54660	59365	68,6	185	109
skarżyski	77876	37419	40457	72,1	197	108
starachowicki	92982	44948	48034	58,5	178	107
m. Kielce	203804	96157	107647	100,0	1859	112
Sandomiersko-jędrzejowski	491 895	241 877	250 018	28,2	74	103
<i>Powiaty:</i>						
buski	72917	35514	37403	23,0	75	105
jędrzejowski	88357	43727	44630	30,1	70	102
kazimierski	34828	17159	17669	19,8	82	103
opatowski	55114	27107	28007	20,5	61	103
pińczowski	40945	20203	20742	30,0	67	103
sandomierski	80147	38903	41244	35,8	119	106
staszowski	73125	36213	36912	34,6	79	102
włoszczowski	46462	23051	23411	22,9	51	102

*

Dane o powierzchni jednostek podziału terytorialnego oraz jednostek nomenklatury NTS przyjęto według stanu w dniu 01.01.2010. na podstawie wykazów uzyskanych z Państwowego Rejestru Granic i Powierzchni Jednostek Podziału Terytorialnego Państwa (PRG); rejestr prowadzony jest w Głównym Urzędzie Geodezji i Kartografii. W celu uzyskania dokładniejszego wyniku, liczbę ludności na 1 km² obliczono na podstawie danych o powierzchni jednostek podziału terytorialnego wyrażonej w hektarach.

Struktura ludności według płci nie uległa zmianom. Nieznacznie większość mieszkańców Świętokrzyskiego stanowiły kobiety, których udział na poziomie 51,3% ogółu ludności ukształtował się podobnie, jak rok wcześniej. Dla m. Kielce wskaźnik ten osiągnął 52,8%.

Współczynnik feminizacji, obrazujący ile kobiet przypada na 100 mężczyzn, wynosił 105, tj. poniżej średniej krajowej (107). Świętokrzyskie uplasowało się obok podkarpackiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego w grupie najslabiej sfeminizowanych województw w Polsce. Panie zdecydowanie natomiast przeważały w województwach: łódzkim (110), dolnośląskim (109) i mazowieckim (109). W Świętokrzyskim przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, najbardziej widoczna była w miastach, gdzie wskaźnik miał wartość 111 wobec 101 na wsi. Najwyższy współczynnik wystąpił w Kielcach – 112, najniższy natomiast w powiecie kieleckim – 101.

Nadal obserwowano niekorzystne zmiany świadczące o starzeniu się społeczeństwa. Nastąpiło zmniejszenie się udziału dzieci i młodzieży (w wieku 0-17 lat) przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym (mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiet w wieku 60 lat i więcej). Odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym obniżył się z 18,5% w 2009 r. do 18,2% w 2010 r. Najstarsi stanowili w bieżącym roku 18,3% populacji, podczas gdy rok wcześniej - 17,9%. Proces demograficznego starzenia społeczeństwa był bardziej widoczny na wsi niż w mieście – 54,4% grupy osób w wieku poprodukcyjnym to mieszkańcy wsi.

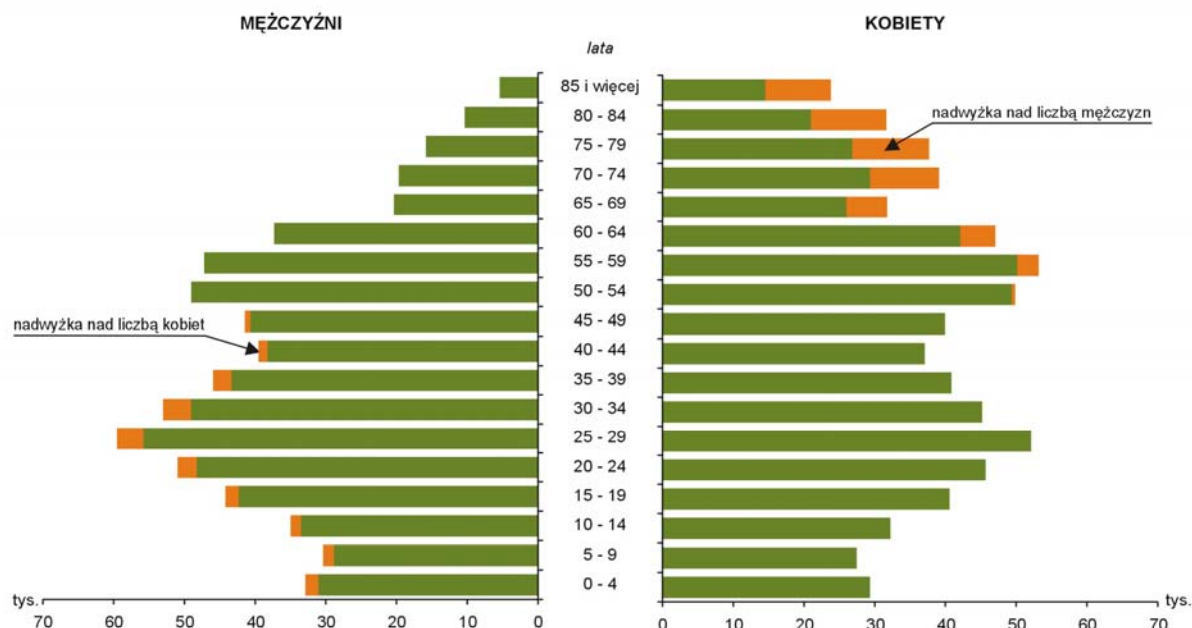
Zmniejszył się udział ludności w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lata). Odsetek ludności w wieku zdolności do pracy wyniósł na koniec 2010 r. 63,6% (w 2009 r.- 63,5%).

Po wyhamowaniu w roku ubiegłym obserwowanej w latach poprzednich, spadkowej tendencji liczebności grupy mobilnej (18–44 lat) rok 2010 przyniósł jej ponowne zmniejszenie o 0,1%. W roku 2010 stanowiła ona 38,8% ogółu mieszkańców województwa oraz 61,0% zbiorowości w wieku produkcyjnym (rok wcześniej odpowiednio: 38,7% oraz 60,9%). Na przestrzeni roku nie uległ zmianie odsetek ludności niemobilnej zawodowo (45–59 kobiety, 45–64 lata mężczyźni) utrzymując się na tym samym poziomie, co w 2009 r. i stanowił 24,8% ludności województwa świętokrzyskiego.

Struktura ludności według wieku w 2010 r. (stan w dniu 31 XII)

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
Ogółem	1266014	616462	649552	570 257	695 757
<i>w wieku:</i>					
przedprodukcyjnym	229821	117777	112044	92407	137414
produkcyjnym	804676	427035	377641	372261	432415
mobilnym	491069	252921	238148	219516	271553
niemobilnym	313607	174114	139493	152745	160862
poprodukcyjnym	231517	71650	159867	105589	125928

Ludność według płci i grup wieku w 2010 r. Stan w dniu 31 XII

Wskaźnik „obciążenia” ekonomicznego ludności pozostał na takim samym poziomie, jak w roku ubiegłym - na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 57 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Korzystniej kształtowała się ta relacja dla miast, w których wyniosła 53 osoby wobec 61 osób dla wsi (62 w 2009 r.). Dysproporcje relacji determinował również obszar zamieszkania – w podregionie kieleckim osiągnęła ona 56 osób, natomiast w sandomiersko-jędrzejowskim – 60. Najmniejsze obciążenie odnotowano w m. Kielce – 52 osoby, a najwyższe w powiatach: pińczowskim, włoszczowskim i buskim - 62

Wskaźnik obciążenia w 2010 r.

Stan w dniu 31 XII

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Urodzenia

Głównym czynnikiem decydującym o tempie rozwoju demograficznego są urodzenia. Wpływają one na liczbę i strukturę ludności, stanowią też podstawę do przewidywania tendencji zmian ludności w czasie, wyrażonych poprzez prognozy demograficzne.

W 2010 r. w województwie świętokrzyskim zarejestrowano 12,5 tys. urodzeń żywych, z czego 51,9% stanowili chłopcy. Liczba urodzeń w 2010 r. zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 2,3% i stanowiła 3,0% wszystkich urodzeń na terenie kraju.

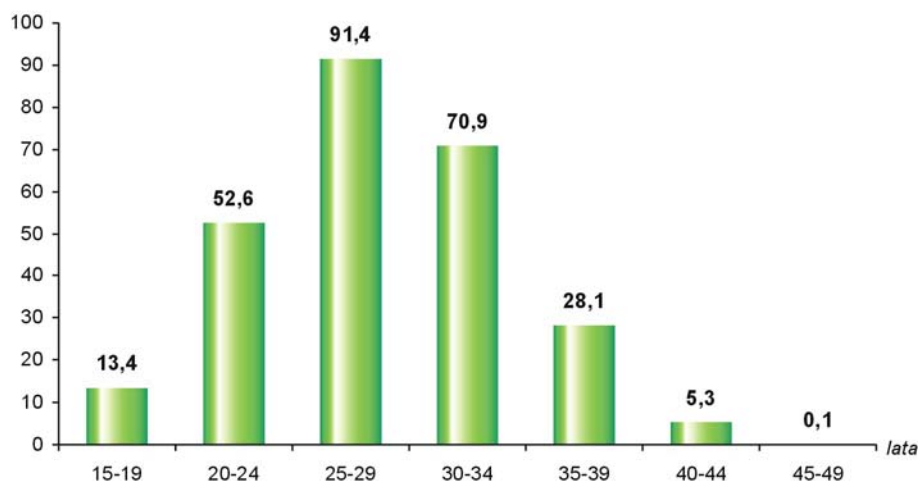
Więcej dzieci urodziło się na wsi – 7,1 tys., tj. 57,2% ogółu urodzeń żywych. Zmniejszył się odsetek urodzeń martwych - z 0,6% w 2009 r. do 0,5%.

Urodzenia

Wyszczególnienie		Urodzenia razem	Urodzenia		
			żywe		martwe
			chłopcy	dziewczynki	
Ogółem	2009	12812	6573	6168	71
	2010	12508	6462	5983	63
Miasta	2009	5472	2824	2628	20
	2010	5344	2802	2521	21
Wieś	2009	7340	3749	3540	51
	2010	7164	3660	3462	42

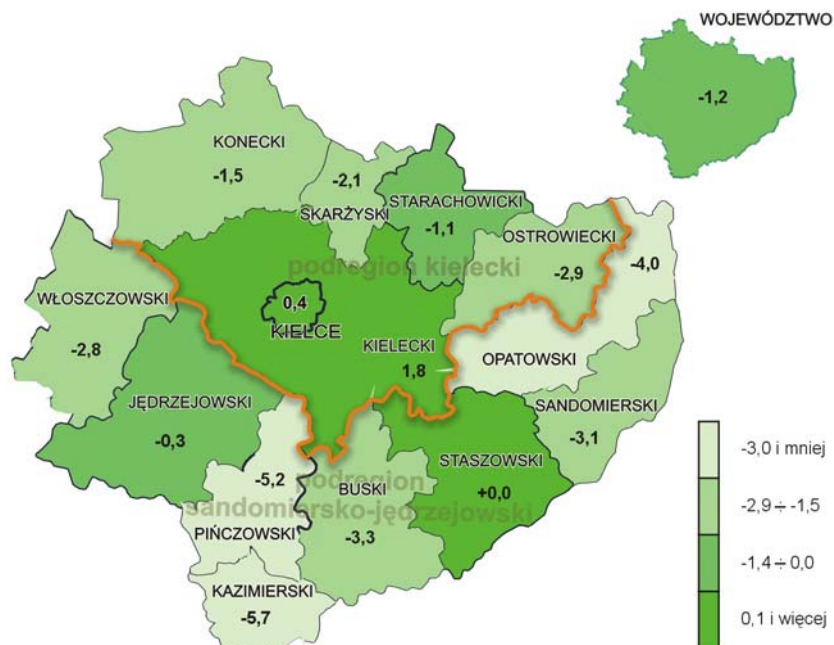
Współczynnik natężenia, czyli liczba urodzeń na 1000 ludności w 2010 r. wyniósł 9,8 i w stosunku do 2009 r. obniżył się o 0,2 pkt. Kształtował się on zdecydowanie wyżej na wsi - 10,2 niż w miastach – 9,3.

Plodność kobiet w województwie świętokrzyskim w 2010 r.
(na 1000 kobiet w wieku 15 – 49 lat)

Urodzenia uzależnione są od liczby potencjalnych matek, tzn. kobiet w wieku rozrodczym oraz ich płodności określonej częstością urodzeń. Za okres prokreacyjny kobiet przyjmowany jest przedział wieku 15-49 lat. W 2010 r. współczynnik płodności w naszym województwie przyjął wartość 40,6‰ i w ujęciu rocznym zmniejszył się o 0,5 pkt. Na wsi wskaźnik osiągnął 42,5‰, w miastach był niższy – na poziomie 38,4‰.

Przyrost naturalny w 2010 r.
na 1000 ludności

Przyrost naturalny ludności będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów w 2010 r. wyniósł minus 1,6 tys., podczas gdy przed rokiem – minus 1,1 tys. Z kolei w przeliczeniu na 1000 ludności osiągnął minus 1,2 (w 2009 r. - minus 0,8). Powiatami, w których odnotowano dodatni przyrost naturalny były: kielecki – 363 osoby (przed rokiem - 414), m. Kielce – 91 (przed rokiem –235) i staszowski – 7 (rok wcześniej – 18 osób). Biorąc pod uwagę przyrost naturalny przeliczony na 1000 ludności zwiększył się on w powiatach: koneckim, jędrzejowskim i skarżyskim. W pozostałych powiatach odnotowano obniżenie wskaźnika.

Zgony

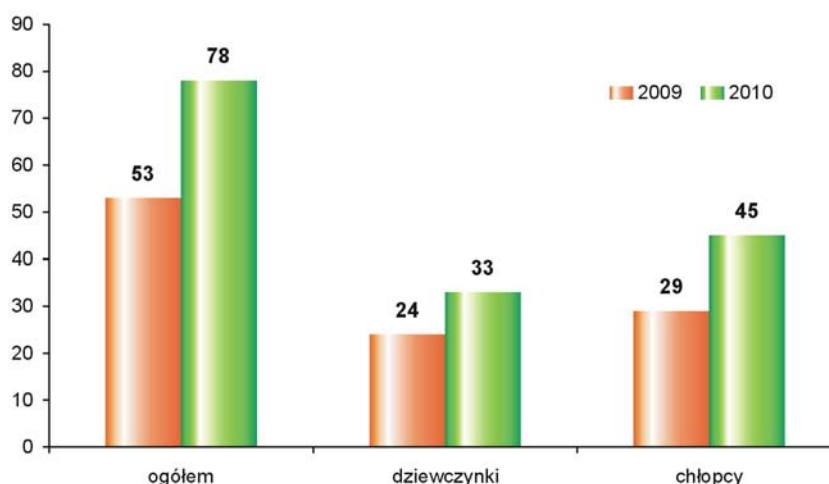
Zgony to drugi obok urodzeń element ruchu naturalnego ludności. Zjawisko to wpływa nie tylko na tempo rozwoju ludności, ale również na kształtowanie jej stanu cywilnego oraz struktury wieku. W 2010 r. zmarło 14,0 tys. osób, tj. o 209 osób więcej niż w 2009 r. Ogólny współczynnik umieralności zwiększył się z 10,8‰ do 11,0‰. Zmniejszył się odsetek zgonów w miastach – do 40,0% ich ogółu wobec 40,8% w 2009 r. Zgony mężczyzn stanowiły 52,7% łącznie zarejestrowanych w województwie wobec 53,9% rok wcześniej.

Zgony

Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta			Wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
<i>w liczbach bezwzględnych</i>									
2009	13797	7437	6360	5633	3022	2611	8164	4415	3749
2010	14006	7384	6622	5607	2955	2652	8399	4429	3970
<i>w odsetkach</i>									
2009	100,0	53,9	46,1	40,8	21,9	18,9	59,2	32,0	27,2
2010	100,0	52,7	47,3	40,0	21,1	18,9	60,0	31,6	28,3

W 2010 r. w naszym województwie zarejestrowano 78 zgonów niemowląt, tj. dzieci poniżej 1 roku życia (w ubiegłym roku – 53). Wyższa była umieralność niemowląt płci męskiej, która wyniosła 57,7% ich ogółu (wobec 54,7% rok wcześniej). Współczynnik umieralności niemowląt liczony na 1000 urodzeń żywych podwyższył się w skali roku z 4,2 w 2009 r. do 6,3.

Umieralność niemowląt według płci

Małżeństwa

W 2010 r. w województwie świętokrzyskim zawarto 7,8 tys. związków małżeńskich, tj. o 5,5% mniej niż przed rokiem (w kraju spadek o 8,9%). W żadnym z województw nie odnotowano większej liczby związków małżeńskich niż przed rokiem. Wyraźnie mniej (o ponad 10%) zawarto ich w województwach: zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim.

Na 1000 ludności przypadało 6,2 zarejestrowanych małżeństw (w 2009 r. - 6,5). W kraju wskaźnik wyniósł 7,0.

Więcej małżeństw zarejestrowano na obszarach wiejskich – 4,2 tys. (53,2%). Jednak to mieszkańcy miast wstępowali częściej w związki małżeńskie, na co wskazywało przeliczenie liczby małżeństw na 1000 ludności, które ukształtowało się na terenach miejskich na poziomie 6,4 wobec 6,0 na obszarach wiejskich. Najczęściej śluby zawierali mieszkańcy powiatu staszowskiego – 6,7‰, a najrzadziej powiatu kazimierskiego – 5,6‰. Najwięcej małżeństw zawarto w powiecie kieleckim – 1,3 tys. oraz w mieście Kielce – 1,2 tys.

W 2010 r. ponad 74% prawnie zarejestrowanych związków stanowiły małżeństwa wyznaniowe, tj. zawarte w kościołach i jednocześnie zarejestrowane w urzędach stanu cywilnego.

W stosunku do ubiegłego roku nasiliła się tendencja do zawierania związku małżeńskiego w późniejszym wieku. W omawianym okresie mediana wieku, czyli średni wiek kawalerów zawierających związek małżeński z panną przesunął się z 27,0 w 2009 r. do 27,2 lat, natomiast średni wiek panien wychodzących za mąż za kawalerów osiągnął 25,1 wobec 24,9 lat rok wcześniej. W Polsce mediana wieku zarówno kawalerów, jak i panien była wyższa i wyniosła odpowiednio: 27,3 i 25,4 lat.

Nowożeńcy na zawarcie związku wybierali przede wszystkim miesiące letnie – od czerwca do września (59,2% wszystkich zawartych w br. małżeństw), przy czym co szósta para zdecydowała się na sierpień.

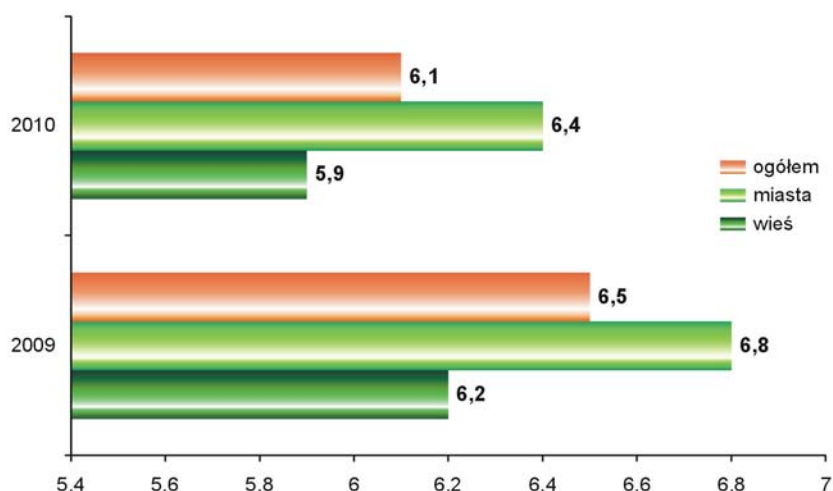
Małżeństwa

Lata	Ogółem	Miasta	Wieś	Małżeństwa na 1000 ludności		
				razem	miasta	wieś
<i>w liczbach bezwzględnych</i>						
2009	8287	3912	4375	6,5	6,8	6,2
2010	7833	3668	4165	6,2	6,4	6,0
<i>w odsetkach</i>						
2009	100,0	47,2	52,8	x	x	x
2010	100,0	46,8	53,2	x	x	x

Małżeństwa cywilne i wyznaniowe

Lata	Ogółem			Miasta			Wieś		
	razem	cywilne	wyznaniowe	razem	cywilne	wyznaniowe	razem	cywilne	wyznaniowe
<i>w liczbach bezwzględnych</i>									
2009	8287	2043	6244	3912	1124	2788	4375	919	3456
2010	7833	2027	5806	3668	1131	2537	4165	896	3269
<i>w odsetkach</i>									
2009	100,0	24,7	75,3	100,0	28,7	71,3	100,0	21,0	79,0
2010	100,0	25,9	74,1	100,0	30,8	69,2	100,0	21,5	78,5

Mażeństwa na 1000 ludności

Rozwody

W 2010 r. zarejestrowano 1,5 tys. rozwodów, tj. o 495 (o 47,6%) więcej niż przed rokiem. Rozwody orzeczone w miastach stanowiły 66,2 % ogółu rozwodów w województwie. W analizowanym okresie najbardziej liczba rozwodów wzrosła w powiatach: kieleckim, staszowskim i włoszczowskim.

Współczynnik rozwodów w województwie zwiększył się z 0,8‰ w 2009 r. – do 1,2‰ obecnie (w miastach wskaźnik wyniósł 1,8‰, a na wsi 0,7‰), natomiast w kraju osiągnął wartość 1,6‰. Na najwyższym poziomie ukształtował się on w m. Kielce (1,8‰), a także w powiatach: ostrowieckim (1,6‰) i skarżyskim (1,5‰). Z kolei najniższą jego wartość odnotowano w powiatach: kazimierskim (0,7‰) i włoszczowskim (0,8‰).

Rozwody

Lata	Ogółem	Miasta	Wieś	Rozwody na 1000 ludności		
				razem	miasta	wieś
<i>w liczbach bezwzględnych</i>						
2009	1041	727	314	0,8	1,3	0,4
2010	1536	1017	519	1,2	1,8	0,7
<i>w odsetkach</i>						
2009	100,0	69,8	30,2	x	x	x
2010	100,0	66,2	33,8	x	x	x

Ruch naturalny ludności

WYSZCZEGÓLNIENIE		Małżeń-	Urodze-	Zgony	Przyrost	Małżeń-	Urodze-	Zgony	Przyrost
		stwa	nia		naturalny	stwa	nia		naturalny
		<i>w liczbach bezwzględnych</i>				<i>na 1000 ludności</i>			
Województwo	2009	8287	12741	13797	-1056	6,5	10,0	10,8	-0,8
	2010	7833	12445	14006	-1561	6,2	9,8	11,0	-1,2
<i>Podregiony:</i>									
Kielecki		4768	7605	7877	-272	6,1	9,8	10,2	-0,4
<i>Powiaty:</i>									
kielecki		1263	2289	1926	363	6,2	11,2	9,5	1,8
konecki		519	797	919	-122	6,2	9,6	11,0	-1,5
ostrowiecki		690	979	1311	-332	6,0	8,6	11,5	-2,9
skarżyski		480	680	846	-166	6,1	8,7	10,8	-2,1
starachowicki		581	906	1012	-106	6,2	9,7	10,8	-1,1
m. Kielce		1235	1954	1863	91	6,1	9,6	9,2	0,4
Sandomiersko-jędrzejowski		3065	4840	6129	-1289	6,2	9,8	12,4	-2,6
<i>Powiaty:</i>									
buski		424	724	966	-242	5,8	9,9	13,2	-3,3
jędrzejowski		591	1017	1044	-27	6,6	11,4	11,7	-0,3
kazimierski		196	291	492	-201	5,6	8,3	14,0	-5,7
opatowski		345	520	745	-225	6,2	9,3	13,4	-4,0
pińczowski		267	354	571	-217	6,5	8,6	13,8	-5,3
sandomierski		459	707	961	-254	5,7	8,8	11,9	-3,1
staszowski		496	760	753	7	6,7	10,3	10,2	0,1
włoszczowski		287	467	597	-130	6,1	10,0	12,7	-2,8

Migracje

Dane o migracjach stanowią w okresach międzypisowych jedyne źródło informacji o przemieszczeniach ludności w województwie i jego kierunkach. Migracje, obok przyrostu naturalnego są drugim czynnikiem, który ma istotny wpływ na stan zaludnienia.

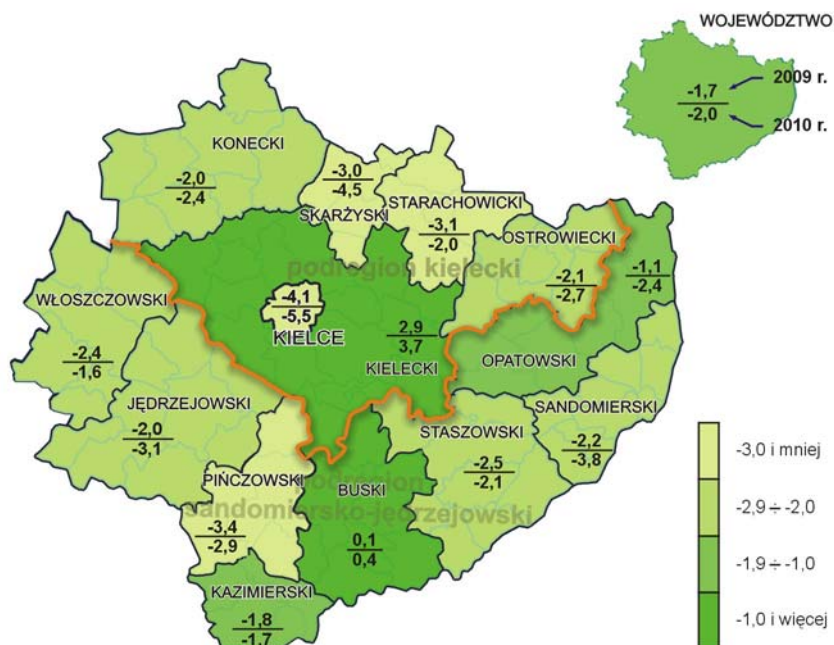
Na przestrzeni kilku ostatnich lat saldo migracji w dalszym ciągu pozostaje ujemne. Oznacza to, że corocznie z województwa na stałe wymeldowuje się więcej osób niż się tu osiedla. W 2010 r. zjawisko to nadal się utrzymywało. Saldo migracji wyniosło minus 2,6 tys. osób wobec minus 2,1 tys. osób przed rokiem oraz minus 2,3 tys. osób przed dwoma laty. Przewaga osób wymeldowujących się występowała przy tym zarówno w populacji kobiet – o 1,6 tys., jak i mężczyzn – o 1,0 tys.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców województwa na przestrzeni roku saldo migracji osiągnęło wartość minus 2,0 wobec minus 1,7 w 2009 r. Podobnie jak przed rokiem znacznie korzystniej przedstawiała się sytuacja na obszarach wiejskich. Z miast ubyło 3,2 tys. osób (-5,6‰), natomiast na obszarach wiejskich przybyło 0,6 tys. osób (0,9‰). Dla porównania w 2009 r. wartości te dla miast i wsi wynosiły odpowiednio: minus 2,7 tys. osób (-4,6‰) oraz 0,5 tys. osób (0,8‰).

Ujemne saldo migracji wystąpiło w obydwu podregionach, przy czym w podregionie kieleckim osiągnęło ono minus 1,9‰ (przed rokiem minus 1,5‰), a w sandomiersko-jędrzejowskim wyniosło minus 2,2‰ wobec minus 1,8‰ w roku 2009. Oznacza to, że podregion kielecki znalazł się w korzystniejszej sytuacji, bowiem ograniczony został proces wyludnienia tego obszaru.

Wyraźną poprawę odnotowano w powiecie buskim, w którym saldo migracji było dodatnie. Drugim wyróżniającym się pozytywnie powiatem był powiat kielecki. Saldo migracji było tam najwyższe.

Saldo migracji na 1000 ludności

W 2010 r. wśród 11,4 tys. osób zameldowanych na terenie Świętokrzyskiego 329 osób przybyło z zagranicy (w 2009 r. wśród 11,1 tys. meldunków stałych odnotowano 391 imigrantów). Tak, jak przed rokiem, wśród ludności napływowej przeważały kobiety – 52,8% oraz osoby osiedlające się na wsi – 61,5%.

Całkowity odpływ ludności (wymeldowania z pobytu stałego do innej gminy w kraju oraz za granicę) wyniósł 13,9 tys. osób wobec 13,2 tys. w 2009 r. Częściej wymeldowywały się osoby zamieszkałe w miastach – 54,4% oraz kobiety – 54,6%. Za granicę wymeldowało się z pobytu stałego 307 mieszkańców.